

18. Bodrov V.A.(2001) The Psychology of Professional Usage *Ucheb. posobie dlya vuzov (A manual for high schools)*, M.: PER SE, 511 (in Rus)
19. O.V. Ganzha (2011) Social and professional maturity of future history teachers: a manual «*Tsentr operativnoyi poligrafii «Avangard»*, (Kirovograd: PE «Center offset printing «Vanguard»), 78 (in Ukr)
20. T.O. Hmurynska (2013) Formation of social-professional maturity of future social teachers at the higher educational institutions. *Dis. ... kand. ped. nauk.: 13.00.04 – Teoriya i metodika profesiynoyi osviti (Dis. ... Candidate. ped. Sciences : 13.00.04 - Theory and Methods of Professional Education)*, Ternopil', 2013, 297 (In Ukr).

КОПТЯЄВА Ольга Миколаївна, graduate student of pedagogy and educational management Kirovograd state pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko
e-mail: julaschka111@rambler.ru

THE ESSENCE OF CATEGORY OF SOCIAL AND PROFESSIONAL MATURITY OF PUPILS VOCATIONAL SCHOOLS

Summary. It has been indicated in the article the importance of socio-professional maturity of the students of the vocational-technical schools, as they are not always prepared for the realities of life and do not conform to the requirements of the society. Socio-professional student's maturity has been analyzed by disclosing the concepts of "maturity", "social maturity" and "professional maturity." Also it was taken into consideration that the age of the individual stages were associated with the periods of learning, each of which was ended with the achievement of a certain kind development of the maturity. The age PTEI students - is the completion of the transition period from childhood to adulthood, and it is the age when the rational, volitional, emotional and physical maturities become, it is the development of self-awareness is an active formation of social and professional maturities of personality in social and educational space. We understand, as social and professional maturity, the quality of the student's personality, which is characterized by the adoption and assimilation of social and professional standards and the principles of responsible attitude to their future professional responsibilities and active participation in the practice work.

Key words: personality, PTEI student, maturity, professional maturity, social maturity, social-professional maturity.

Одержано редакцією 22.03.2016
Прийнято до публікації 25.03.2016

УДК 811.111(07):372.4

ГАЙДУК Світлана Євгенівна
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри початкової та дошкільної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
e-mail : hayduks@mail.ru

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ГОВОРІННІ

Анотація. У статті розглянуто методика формування англомовної компетентності дітей дошкільного віку у говорінні як одній із основних складових англомовного спілкування. Автором висвітлено ігрові вправи на кожному етапі навчання англомовного діалогічного і монологічного мовлення дошкільників.

Ключові слова: компетентність, говоріння, діти дошкільного віку, ігри, діалог, монолог.

Постановка проблеми. В останні роки навчання англійської мови в дошкільних навчальних закладах набуло стрімкого розповсюдження, що зумовлено як інтеграцією України до Європейського співтовариства, так і вимогами сучасного суспільства до особистості. Однак, як показує практика, дошкільне навчання дітей англійської мови часто відбувається стихійно, методика навчання недостатньо враховує загальний комунікативний

розвиток дошкільників у спілкуванні рідною мовою і здебільшого спрямована на розширення словникового запасу з англійської мови за допомогою вивчення віршів і пісень. Систематичне і цілеспрямоване формування вмінь аудіювання і говоріння, як основних складових англомовного спілкування, фактично не відбувається, питання наступності оволодіння англійською мовою дітьми дошкільного віку та молодшого шкільного віку не вирішується, і як наслідок, результати англомовної підготовки дитини у дошкільному навчальному закладі залишаються незадовільними.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблему методики формування англомовної компетентності дітей дошкільного віку у говорінні в контексті різних науково-методичних підходів розглянуто у дослідженнях таких учених, як О. Й. Негневицької, З. Я. Футерман (комунікативний і ситуативний підходи), Т. К. Полонської (інтенсивний підхід), А. Ф. Гергель (інтегрований підхід), С. В. Соколовської (особистісно орієнтований підхід), О. Д. Рейпольської (індивідуально-диференційований підхід), Т. М. Шкваріної (принципи комунікативно орієнтованого навчання).

Мета статті – охарактеризувати методику формування англомовної компетентності дітей дошкільного віку у говорінні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час навчання англійської мови дітей дошкільного віку необхідно вирішувати завдання пов'язані, перш за все, з мотивацією вивчення англійської мови та з організацією елементарної комунікації цією мовою.

Українська дослідниця Т. М. Шкваріна зазначає, що говоріння та аудіювання – взаємопов'язані складові усного мовлення. Зокрема, навчання говоріння – складний процес, який вимагає неабияких зусиль як з боку педагога, так і з боку дитини. Таке навчання значною мірою ускладнюється малим запасом слів, поганим знанням граматики дітьми дошкільного віку, що призводить до деякого розчарування [2, с. 51–52].

На нашу думку, однією з основних умов для формування англомовної компетентності дітей дошкільного віку у говорінні є гра. Саме ігрове спілкування є тим необхідним ґрунтом, на якому відбувається формування і вдосконалення мовленнєвої активності дошкільників. Лінгвістичні ігри, спрямовані на розвиток діалогічного і монологічного мовлення, дозволяють дітям дошкільного віку легко й вільно проявляти інтелектуальні здібності.

На думку англійських методистів М. Слеттері і Дж. Виліс, педагогу необхідно підтримувати дітей у їхніх перших спробах спілкуватися англійською мовою. Для цього йому необхідно заохочувати дошкільників до спілкування англійською мовою, уважно слухати дітей і не перебивати їх для виправлення помилок, чи скористатися методом, відомим як *caretaker talk* (батьки, які піклуються про розвиток усного мовлення дитини, коментують кожну свою дію). До прикладу – англійська мати вдягає дошкільника на прогулянку.

Mother: Now we're nearly dressed... OK now over your head... good boy... put in your other hand... now shoes. Where are your shoes?

При цьому, варто дотримуватися наступних правил: використовувати англійську мову як основну мову для спілкування; використовувати жести, дії, малюнки з метою полегшення розуміння мовлення; дозволяти дітям на ранньому етапі навчання усного спілкування користуватися інколи рідною мовою, проте одразу ж відтворювати думку дитини англійською мовою; допомагати дітям запам'ятовувати нові слова і фрази у контексті; розучувати з дітьми римівки і пісні [3, с. 12].

Говоріння забезпечує усне спілкування іноземною мовою в діалогічній (паралельно з аудіюванням) і в монологічній формі. Воно спрямоване як до однієї особи, так і до необмеженої кількості осіб. Діалогічне мовлення виконує такі комунікативні функції: запити інформації – повідомлення інформації; попозиції (у формі прохання, наказу, поради) – прийняття/неприйняття запропонованого; обміну судженнями/думками/враженнями; взаємопереконання/обґрунтування своєї точки зору [1, с. 143–146].

Проте, у процесі навчання дошкільників діалогічне мовлення частіше обмежується першими двома функціями. Його необхідно здійснювати на добре відібраному матеріалі і

воно може складатись із окремих неповних речень, супроводжуватись мімікою, жестами. До прикладу – гра *Talking about brothers and sisters*.

Teacher: *Now everyone listen to my question. Mariya, have you got any brothers or sisters?*

Mariya: *Sister.*

Teacher: *How many sisters have you got?*

Mariya: *Em, one.*

Teacher: *One. Very good. So you've got one sister. OK, Tanya, have you got any brothers or sisters?*

Tanya: *Brother...one.*

Teacher: *One brother. Good. And Oksana have you got any brothers or sisters?*

Oksana: *Three brothers.*

Teacher: *You've got three brothers! Very good.*

Children: *Teacher... teacher...*

Teacher: *And, eh...Volodya, have you got any brothers or sisters?*

Volodya: *Three sisters.*

Teacher: *Ah, you've got three sisters and have you got any brothers?*

Volodya: *No.*

Teacher: *No? no brothers?*

Other children: *Yes...yes...yes.*

Teacher: *Do you have a brother, Volodya? How many brothers?*

Volodya: *One.*

Teacher: *One brother. You've got one brother. Oleh. Isn't that right? Oleh is your brother. OK, good Volodya. You've got three sisters and one brother...*

Вітчизняні та зарубіжні методисти схилиються також до думки, що формування англomовної компетентності дошкільників у діалогічному мовленні слід розпочинати з прослуховування діалогу-зразка з його подальшим варіюванням, створенням власних діалогів у аналогічних ситуаціях спілкування [2, с. 52; 3, с. 55]. Як уже зазначалося вище, саме ігрові вправи сприятимуть підвищенню мотивації дошкільників спілкуватися. Тому, на кожному етапі навчання діалогічного мовлення доцільно використовувати відповідну систему ігрових вправ:

- рецептивні (прослуховування діалогу-зразка тричі з використанням картинок, жестів, міміки);
- рецептивно-репродуктивні (ігри «Коти м'яч», «Сніжка», «Хоровод», «Потяг»). Вправи виконуються у режимах «вчитель – діти», «вчитель – одна дитина»;
- рецептивно-продуктивні (ігри «Коти м'яч», «Живі шеренги», «Сніжка», «Луна», сюжетно-рольові ігри). На відміну від попередніх із тією самою назвою, вони ускладнюються тим, що діти не повторюють за вчителем репліку, а відповідають на неї;
- творчі, які вважаються найскладнішими ігровими вправами. Педагог пропонує ігрову комунікативну ситуацію, а діти мають самостійно реалізувати спілкування.

Таким чином, говоріння залежить від рівня сформованості мовленнєвих навичок (автоматизмів): вимовних (артикуляційних та інтонаційних), лексичних та граматичних. Сукупність зазначених навичок ще не є власне умінням. Адже, англomовна компетентність дошкільників у діалогічному мовленні має такі ознаки, як цілісність, продуктивність, самостійність, динамічність, інтегрованість.

Одночасно з формуванням компетентності дошкільників вести діалог, необхідно спонукати їх до складання невеликих за обсягом (3–4 фрази) розповідей, тобто розвивати монологічне мовлення. Монолог – це безпосередньо спрямований до співрозмовника чи аудиторії організований вид усного мовлення, який передбачає висловлювання однієї особи. Залежно від комунікативної функції та характеру логіко-синтаксичних зв'язків між реченнями розрізняють такі основні типи монологічних висловлювань: опис, розповідь і роздум (міркування) [1, с. 167–168]. Монологічними висловлюваннями дошкільників найчастіше є описи, розповіді про себе та свою сім'ю, про улюблені іграшки та заняття.

Однак слід пам'ятати, що не варто просити дітей розповісти про свою сім'ю, друга чи іграшку поза ігровим (казковим) контекстом.

Ми пропонуємо скористатися грою *Pass the ball*. Для її проведення педагогу необхідно включити музику, попросити дітей стати в коло і запропонувати їм передавати по колу м'яч. Вчитель періодично зупиняє музику. Дитину, яка на той момент тримає у руках м'яч, просимо розповісти про свою сім'ю, улюблену іграшку, героя мультфільму і т.д. Якщо дитина соромиться розповідати, за умовами гри, вона може сказати слово *Pass*. Тоді музика продовжується і м'яч продовжує передаватися по колу до наступної зупинки.

Ще однією цікавою для дошкільників грою, яка допомагає розвивати монологічне мовлення є *Find four differences*.

Teacher: *I've prepared two pictures A and B for everybody. OK, so please don't show your pictures to your friends. OK? Sh...sh...*

(The teacher gives out the pictures to children)

Teacher: *OK, everybody, everybody...there are four differences in the pictures. So please talk about the pictures and find out what the four differences are. OK?*

Nina: *In picture A a boy is playing football, a girl is drawing, a cat is sleeping, a dog is jumping. In picture B a boy is playing tennis, a girl is reading, a cat is drinking milk, a dog is sleeping.*

Teacher: *Well done, Nina. Now Taras, what can you tell us about your pictures?*

Слід пам'ятати, що для формування англомовної компетентності дошкільників у веденні монологу організуються ігрові вправи, як правило, на четвертому занятті підциклу та під час занять при завершенні вивчення теми в цілому.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, навчання англійської мови має бути керованим процесом, організованим у вигляді уявних чи реальних ситуацій спілкування, які спонукають дошкільників ініціювати їхні мовленнєві дії, та не гальмують розвиток діамологічної компетентності дітей. Педагогу необхідно грамотно застосовувати ігрові вправи для реалізації завдань, окреслених програмою навчання дітей дошкільного віку англійської мови, відповідно до сучасної парадигми дошкільної освіти.

Список використаної літератури

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / [Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої]. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
2. Шкваріна Т. Навчання дошкільників аудіювання і говоріння англійською мовою / Тетяна Шкваріна // Рідна школа. – Січень. – 2007. – С. 51–53.
3. Slattery M. English for Primary Teachers / Mary Slattery, Jane Willis. – Oxford, 2010. – 148 p.

References

1. Nikolayeva, S.Yu. & others. (2002). *Methods of teaching foreign languages in secondary educational establishments : educational manual. Second edition, corrected and revised.* Kyiv: Lenvit (in Ukr.).
2. Shkvarina, T. (2007). Teaching preschool children of English listening comprehension and speaking. *Ridna Shkola (Native School)*, January, 51–53 (in Ukr.).
3. Slattery, M. & Willis, J. (2010). *English for Primary Teachers.* Oxford, 148 p.

HAYDUK Svitlana Yevhenivna,

Ph.D., assistant professor of the Department of Primary and Preschool Education, Lviv Ivan Franko National University

e-mail: hayduks@mail.ru

METHODOLOGY OF FORMATION OF PRESCHOOL CHILDREN'S COMPETENCE IN SPEAKING IN THE ENGLISH LANGUAGE

Summary. *Introduction. Teaching English in kindergartens has gained in popularity over recent years. It is caused by the integration of Ukraine into the European community and the requirements of modern society to the individual. However, in practice, learning English by preschool children often occurs spontaneously. Methodology of teaching does not take into account the overall communicative development of preschool children to communicate in their native language and it is mostly aimed at expanding the vocabulary of the English language through the study of poetry and songs.*

Purpose. *The purpose of the article is to describe the methodology of formation of preschool children's competence in speaking in the English language.*

Results. In our opinion, one of the main conditions for the formation of the English competence of preschool children in speaking is a game. Game communication is the essential ground on which the formation and improvement of speech activity of preschool children take place. Linguistic games, aimed at promoting dialogue and monologue speech of preschool children, help to show their intellectual abilities easily and freely. In teaching dialogue we distinguish the following types: dialogue-inquiry; dialogue-agreement; dialogue-exchange of opinions; dialogue-discussion. In the process of teaching dialogue in kindergartens we should limit to the first two types of dialogues. Teaching dialogue should be carried on the well selected material and may consist of some incomplete sentences, accompanied by facial expressions and gestures. For example, the game – **Talking about brothers and sisters.**

Simultaneously with the formation of competence of preschool children to engage in dialogue, it is necessary to encourage them to make up stories (3–4 phrases), in other words, to develop their monologue speech. Preschool children are usually able to give descriptions and tell stories about themselves and their families, favorite toys and activities. However, remember that you should not ask children to talk about their family, a friend or a toy beyond the game (fabulous) context. In teaching monologue we offer the games – **Pass the ball or Find four differences.**

Originality. The methodology of formation of preschool children's competence in speaking in the English language is described; different game exercises are offered and analysed.

Conclusion. It is necessary to state that learning English should be a controlled process, organized in the form of imaginary or real communicative situations that encourage preschool children to initiate their speech activities and does not slow down the development of children's competence in oral speech. A teacher should use proper game exercises to meet the objectives outlined by the curriculum of teaching English in preschool educational establishments, according to the modern paradigm of preschool education.

Keywords: competence, speaking, preschool children, games, dialogue, monologue.

Одержано редакцією 03.03.2016
Прийнято до публікації 05.03.2016

УДК 37.035.6 (02:004)

ЗОРЯ Юлія Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної освіти та професійного
розвитку педагогів Комунального навчального
закладу «Черкаський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних працівників
Черкаської обласної ради»
e-mail: yuliyazorya@mail.ru

МОДЕЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Анотація. У статті автор описує розроблену організаційно-змістову модель використання інформаційно-комунікаційних технологій у патріотичному вихованні учнів старших класів.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, організаційно-педагогічні засади, модель, компоненти, інформаційно-комунікаційний виховний простір.

Постановка проблеми. У період становлення української державності проблема виховання особистості як громадянина-патріота набуває особливої значущості. Патріотизм складає найважливішу ціннісну основу будь-якого суспільства і виступає не лише чинником інтеграції української нації, а й суттєвим внутрішнім мотивом для саморозвитку і розкриття всіх потенційних можливостей кожної людини в духовній, економічній і соціальній сферах життя суспільства.